

Datum : 24 juni 2008
Afdeling : BEW
Registratienummer: 2008INT223722

Nummer PS : PS2008RGW18
Commissie : RGW
Portefeuillehouder : Binnekamp

Titel : Verdringingsreeks Amstelland

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluiten

1. wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002 pag. 3
2. wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2002 pag. 5

Toelichting pag. 7

Bijlagen:

1. Toelichting op ontwerpbesluit 1 pag. 9
2. Toelichting op ontwerpbesluit 2 pag. 19
3. Zienswijze gemeente Houten pag. 29
4. Zienswijze Kamer van Koophandel Amsterdam pag. 31
5. Reactienota zienswijzen pag. 33

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voorgeschiedenis

Naar aanleiding van de droge zomer van 1976 is het eerste landelijke droogtebeleid ontstaan. Onderdeel van het droogtebeleid vormt de verdringingsreeks, waarmee de verdeling van water wordt geregeld ten tijde van een watertekort. In 2003 vond opnieuw een periode van langdurige droogte plaats, naar aanleiding waarvan de landelijke verdringingsreeks is geëvalueerd en aangepast.

In het Waterberaad Amstelland is besloten om voor de WB21 regio Amstelland de landelijke verdringingsreeks regionaal uit te werken (WB21 = Waterbeheer 21^e eeuw). Hiermee is de verdeling geregeld van het beschikbare water in een periode van watertekort.

De Verdringingsreeks Amstelland wordt door middel van twee wijzigingsbesluiten opgenomen in de (provinciale) Verordeningen waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2002 resp. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002. In deze provinciale verordeningen waterhuishouding stelt de provincie regels aangaande het door de waterschappen uit te voeren waterkwantiteitsbeheer.

In de periode 21 maart t/m 2 mei 2008 hebben de ontwerp wijzigingsbesluiten ter inzage gelegen. De wijzigingsbesluiten van deze verordeningen, de toelichtingen daarop, en de reactienota liggen nu voor.

Essentie / samenvatting

De voorliggende wijzigingsbesluiten van de verordeningen leggen de regionale verdringingsreeks Amstelland formeel vast.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Doel van de regionale verdringingsreeks Amstelland is het bieden van helderheid over welke behoeften in een situatie van watertekort voorgaan boven andere behoeften. Een groot deel van de prioritering is al vastgelegd in de landelijke verdringingsreeks. Er is de mogelijkheid gelaten voor provincies om, in samenspraak met de waterbeheerders, ten behoeve van het regionale beheer een nadere prioritering aan te brengen. Hieraan wordt met de wijzigingsbesluiten uitvoering gegeven. De reeks draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerders in situaties van watertekorten. Naast het bepalen van de prioriteiten voor de waterverdeling in de regio is een tweede doel de informatieverstrekking over de waterbehoefte van het deelstroomgebied Amstelland aan het Regionaal Droogteoverleg en de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling.

Financiële consequenties

N.v.t.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

De ontwerp wijzigingsbesluiten hebben 6 weken ter inzage gelegen. De gemeente Houten vraagt om bij de definitieve vaststelling rekening te houden met de grote schade en het feit dat gedurende een jaar het sportveld niet meer gebruikt kan worden indien de grasmat verloren gaat. De Kamer van Koophandel Amsterdam vraagt aandacht voor het belang van de recreatievaart gezien de in hun ogen lage prioriteit in relatie tot het grote economische belang. Op basis van de gemaakte belangenafweging (zie de reactienota, pagina 33 van het Statenvoorstel) wordt voorgesteld om het wijzigingsbesluit niet aan te passen op basis van deze reacties.

De twee andere betrokken provincies en de waterschappen kunnen zich vinden in de reactienota.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Aan de belangenafweging tussen en prioritering van de waterbehoeften ten tijde van een watertekort ligt de beperking van de totale maatschappelijke schade ten grondslag.

Voorgesteld wordt om de verordening mede vast te stellen overeenkomstig bijgevoegd ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, Drs. H.H. Sietsma

Besluit van provinciale staten van Utrecht van 29 september 2008, nr. 2008INT223722 en van provinciale staten van Zuid-Holland van 8 oktober 2008, nr. PZH-2008-481789 (DOS-2007-0008912)

tot wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002 in verband met de regeling van de rangorde bij watertekorten

Provinciale staten van Utrecht en van Zuid-Holland;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van Utrecht van 24 juni 2008, nr. 2008INT223720 en van Zuid-Holland van 1 juli 2008, nr. PZH-2008-481789 (DOS-2007-0008912);

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet en artikel 2 lid 1 van de Waterschapswet;

b e s l u i t e n :

ARTIKEL I

Na artikel 18 van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002¹ wordt een hoofdstuk ingevoegd luidende:

Hoofdstuk IVA Regionale verdringingsreeks

Artikel 18a

1. In het geval van een onmiddellijk of dreigend watertekort wordt, met het oog op de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij het beheer voor de regionale wateren de volgende rangorde van belangen in acht genomen:
 - a. kleinschalig hoogwaardig gebruik;
 - b. overige belangen.
2. Bij de in het eerste lid onder a bedoelde belangen wordt achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. proceswater;
 - b. de tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen.
3. Bij de in het eerste lid onder b bedoelde belangen wordt achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. stedelijk water;
 - b. beroepsvaart;
 - c. akkerbouw;
 - d. beregening sportvelden;
 - e. grasland;
 - f. recreatievaart;
 - g. natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade.
4. In geval van waterbehoeften van buiten het gebied van het waterschap, zijn het eerste, tweede en derde lid van overeenkomstige toepassing.

¹ Provinciaal blad van Utrecht 2002, 46, Provinciaal blad van Zuid-Holland 2002, 78

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 november 2008. Indien het provinciaal blad waarin deze verordening wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 oktober 2008, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst en werkt zij terug tot en met 1 november 2008.

Ondertekening

Utrecht, 29 september 2008
provinciale staten van Utrecht,

voorzitter,

griffier,

Den Haag, 8 oktober 2008
provinciale staten van Zuid-Holland,

voorzitter,

griffier,

Besluit van provinciale staten van Noord-Holland van 22 september 2008, voordrachtnr. 60, van provinciale staten van Utrecht van 29 september 2008, nr. 2008INT223722 en van provinciale staten van Zuid-Holland van 8 oktober 2008, nr. PZH-2008-481789 (DOS-2007-0008912)

tot wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2002 in verband met de regeling van de rangorde bij watertekorten

Provinciale staten van Noord-Holland, van Utrecht en van Zuid-Holland;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van Noord Holland van 24 juni 2008, nr. 2008-33989, van Utrecht van 24 juni 2008, nr. 2008INT223720 en van Zuid-Holland van 1 juli 2008, nr. PZH-2008-481789 (DOS-2007-0008912);

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet en artikel 2 lid 1 van de Waterschapswet;

b e s l u i t e n :

ARTIKEL I

Na artikel 19 van de Verordening waterhuishouding Amstel Gooi en Vecht 2002² wordt een hoofdstuk ingevoegd luidende:

Hoofdstuk IVA Regionale verdringingsreeks

Artikel 19a

1. In het geval van een onmiddellijk of dreigend watertekort wordt, met het oog op de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij het beheer voor de regionale wateren de volgende rangorde van belangen in acht genomen:
 - a. kleinschalig hoogwaardig gebruik;
 - b. overige belangen.
2. Bij de in het eerste lid onder a bedoelde belangen wordt achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. proceswater;
 - b. de tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen.
3. Bij de in het eerste lid onder b bedoelde belangen wordt achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. stedelijk water;
 - b. beroepsvaart;
 - c. akkerbouw;
 - d. beregening sportvelden;
 - e. grasland;
 - f. recreatievaart;
 - g. natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade.
4. In geval van waterbehoeften van buiten het gebied van het waterschap, zijn het eerste, tweede en derde lid van overeenkomstige toepassing.

² Provinciaal blad van Utrecht 2002, 44, Provinciaal blad van Noord-Holland 73-2002, Provinciaal blad van Zuid-Holland 2002, 79.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 november 2008. Indien het provinciaal blad waarin deze verordening wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 oktober 2008, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst en werkt zij terug tot en met 1 november 2008.

Ondertekening

Utrecht, 29 september 2008
Provinciale Staten van Utrecht,

Voorzitter,

Griffier,

Haarlem, 22 september 2008
provinciale staten van Noord-Holland

Voorzitter,

Griffier,

Den Haag, 8 oktober 2008
provinciale staten van Zuid-Holland,

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting
1. Wettelijke grondslag

De wettelijke grondslag is art. 145 Provinciewet en art. 2 Waterschapswet. In art. 145 Provinciewet is de bevoegdheid aan de PS gegeven om verordeningen te maken die zij in het belang van de provincie nodig oordelen. In art. 2 Waterschapswet is de bevoegdheid aan PS gegeven tot regeling van taken en verdere reglementering van waterschappen.

2. Beoogd effect

Doel van de regionale verdringingsreeks Amstelland is het bieden van helderheid over welke behoeften in een situatie van watertekort voorgaan boven andere behoeften. De reeks draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerders in situaties van watertekorten. Naast het bepalen van de prioriteiten voor de waterverdeling in de regio is een tweede doel de informatieverstrekking over de waterbehoefte van het deelstroomgebied Amstelland aan het Regionaal Droogteoverleg en de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling.

3. Argumenten

1. Medio 2009 treedt naar verwachting de Waterwet in werking. Dat geldt ook voor de daarop gebaseerde regelgeving, waaronder op provinciaal niveau de Waterverordening. De regionale verdringingsreeks dient in deze verordening te worden opgenomen. Vooruitlopend op de verplichte opname in de Waterverordening, wordt de Verdringingsreeks Amstelland in de Verordeningen waterhuishouding opgenomen. Hiervoor is gekozen vanwege het grote maatschappelijk belang van verdringingsreeksen in combinatie met de noodzaak tot slagvaardig en eenduidig optreden van waterbeheerders in tekortsituaties. Hiertoe maakt de provincie gebruik van haar zelfstandige regelgevende bevoegdheid, zoals neergelegd in art. 145 Provinciewet juncto art. 2 Waterschapswet.
2. In de Waterschapswet (artt. 4 lid 1 juncto 2 lid 1) is bepaald dat op de voorbereiding van besluiten tot o.a. de regeling van taken en verdere reglementering van waterschappen, de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing is.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

N.v.t.

6. Realisatie

N.v.t.

7. Juridisch

Geen bijzonderheden

8. Europa

N.v.t.

9. Communicatie

De organisaties die een zienswijze hebben ingediend ontvangen de reactie nota. De overigen ontvangen een bericht met de stand van zaken met betrekking tot de vaststellingsprocedure.

provincie *Utrecht*

Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002

1. Inleiding

Aanleiding Verdringingsreeks Amstelland en opname in Verordening waterhuishouding

Naar aanleiding van de droge zomer van 1976 is het eerste landelijke droogtebeleid ontstaan³. Onderdeel van het droogtebeleid vormt de verdringingsreeks, waarmee de verdeling van water wordt geregeld ten tijde van een watertekort. In 2003 vond opnieuw een periode van langdurige droogte plaats, naar aanleiding waarvan de verdringingsreeks is geëvalueerd en aangepast. Basis voor de aangepaste verdringingsreeks is de Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003⁴, waarin tevens is bepaald dat de landelijke verdringingsreeks ten behoeve van het regionale beheer zal worden aangepast, waar er behoefte is aan een regionale differentiatie naar plaats en tijd.⁵ Met de Verdringingsreeks Amstelland is hieraan gestalte gegeven voor het WB21-deelstroomgebied Amstelland. Omdat formele vastlegging van groot belang wordt geacht, is de Verdringingsreeks Amstelland door middel van dit wijzigingsbesluit opgenomen in de provinciale Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, 2002. In de provinciale Verordening waterhuishouding Amstel, Gooi en Vecht 2002 is de Verdringingsreeks Amstelland met een gelijkkluidend wijzigingsbesluit opgenomen. In de provinciale verordening waterhuishouding stelt de provincie regels aangaande het door de waterschappen uit te voeren waterkwantiteitsbeheer.

Watertekort en doel verdringingsreeks

Tijdens een periode van watertekort verdelen de waterbeheerders het beschikbare water zo goed als mogelijk. Van een watertekort is sprake indien de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en ecologische behoeften groter is dan het aanbod van water, waarbij het gaat om water van de kwaliteit die voor een bepaalde behoefte geschikt is. Doel van de regionale verdringingsreeks is het bieden van helderheid over welke behoeften in een situatie van watertekort voorgaan boven andere behoeften en draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerders in situaties van watertekorten. Naast het bepalen van de prioriteiten voor de waterverdeling in de regio is een tweede doel de informatieverstrekking over de waterbehoefte van het deelstroomgebied Amstelland aan het Regionaal Droogteoverleg en de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling.

Landelijke verdringingsreeks en regionale uitwerking in Verdringingsreeks Amstelland

In de Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, is de landelijke verdringingsreeks opgenomen welke bindend is.⁶

De landelijke verdringingsreeks bepaalt de prioriteitsrangorde van de waterbehoeften waarvoor water mag worden benut in geval van watertekort. De landelijke verdringingsreeks

³ Het droogtebeleid is opgenomen in achtereenvolgens de Tweede (1985), Derde en Vierde Nota Waterhuishouding

⁴ Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, Min V&W DG Water april 2004

⁵ Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, Min V&W DG Water april 2004, Actielijst: actie 1.

⁶ De Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003 is in april 2004 door de ministerraad goedgekeurd en vervolgens ter kennisgeving aangenomen in de Tweede Kamer, waarmee hij (en de daarin opgenomen verdringingsreeks) van kracht is.

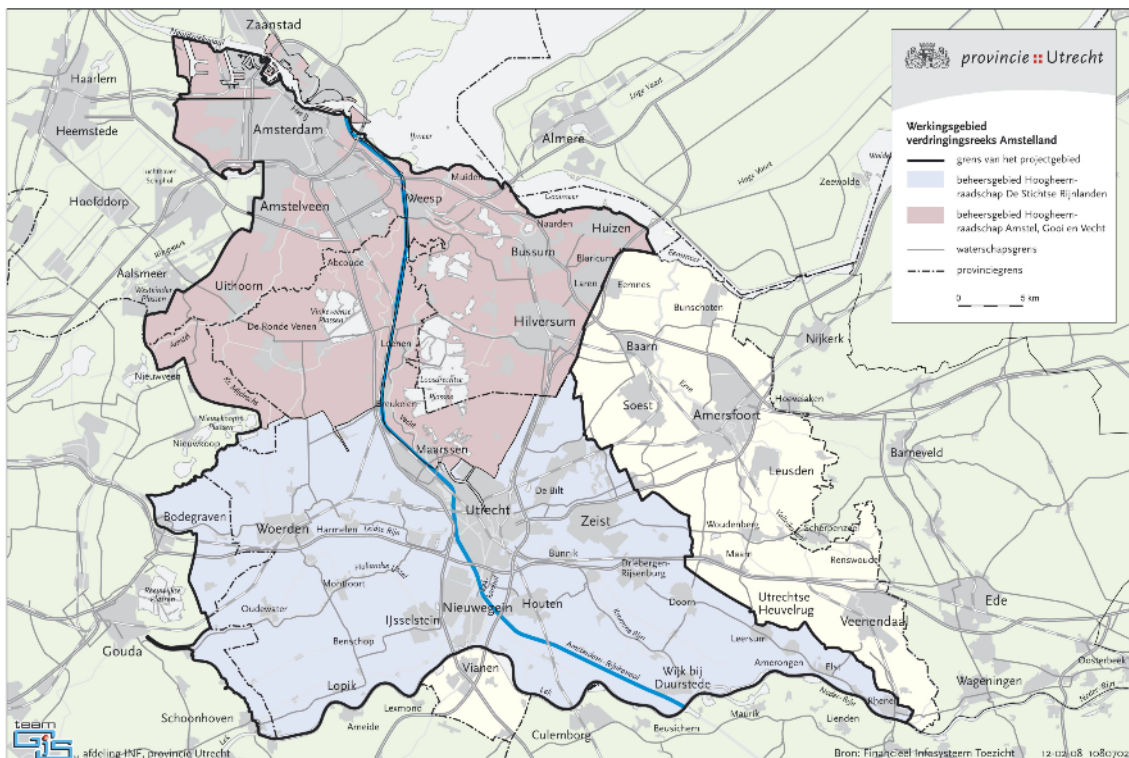

is opgebouwd uit vier categorieën van behoeften, welke onderling zijn geprioriteerd. Binnen categorie 1 (het waarborgen van de veiligheid tegen overstroming en het voorkomen van onomkeerbare schade) en categorie 2 (nutsvoorzieningen) is in de landelijke verdringingsreeks een nadere prioritering aangebracht. Binnen categorie 3 (kleinschalig hoogwaardig gebruik) en categorie 4 (overige behoeften) is in de landelijke verdringingsreeks geen nadere prioritering aangegeven. Hier is de mogelijkheid gelaten voor provincies om, in samenspraak met de waterbeheerders, ten behoeve van het regionale beheer een nadere prioritering aan te brengen. De provincies Noord-Holland en Utrecht, Rijkswaterstaat Dienst Utrecht en de Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en Amstel, Gooi en Vecht (AGV) hebben besloten om deze voorbereiding op een mogelijke droogtesituatie gezamenlijk te treffen voor het gebied Amstelland.

Reikwijdte

Gebied

De regionale verdringingsreeks Amstelland geldt voor het deelstroomgebied Amstelland, zoals dat in het kader van WB21 is gedefinieerd. Dit gebied bestaat uit de gebieden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en het gebied van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (voor het deel ten zuiden van het Noordzeekanaal).

Figuur 1: werkingsgebied Verdringingsreeks Amstelland

Wateren

De regionale verdringingsreeks Amstelland regelt alleen de verdeling van water dat zich bevindt in de regionale oppervlaktewateren binnen het gebied Amstelland.

In Nederland wordt het water verdeeld op twee niveaus: het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem. Het Rijk is bevoegd gezag voor de verdeling van water vanuit het hoofdwatersysteem (in het gebied Amstelland onder andere het Amsterdam-Rijnkanaal). Ten tijde van watertekort verdeelt het Rijk het water volgens de landelijke verdringingsreeks. De regionale waterbeheerders zijn bevoegd gezag voor het beheer van de regionale wateren. Bij verdeling van water ten tijde van watertekort nemen zij de prioritering in acht, zoals die in de landelijke reeks bindend is vastgelegd. In aanvulling op de landelijke reeks nemen de regionale waterbeheerders de prioritering die is gemaakt binnen de categorieën 3 en 4 in acht, zoals deze in de Verdringingsreeks Amstelland is neergelegd. De Verdringingsreeks Amstelland is niet van toepassing op de verdeling van grondwater.

Relatie met andere verdringingsreeksen

Verdringingsreeks Noord Nederland

Naast de Verdringingsreeks Amstelland is voor het aangrenzende en deels overlappende gebied “Noord Nederland” eveneens een verdringingsreeks in voorbereiding. Voor de aanvoer van water maakt Noord Nederland gebruik van het IJsselmeer en Markermeer. Voor beide reeksen worden dezelfde bestuurlijke uitgangspunten gehanteerd.

De volgorde van de diverse belangen in deze reeksen kan verschillend zijn, omdat de watervragende functies per gebied verschillen. Zo komen bollenvelden in Amstelland nauwelijks voor. Zij worden daarom niet apart in de reeks voor Amstelland meegenomen, terwijl deze categorie in de reeks voor Noord Nederland wel een plek heeft. Bij de Verdringingsreeks Amstelland is rekening gehouden met (de mogelijkheid van) watertoevoer uit het IJsselmeergebied ten behoeve van het Vechtgebied. Beide wateraanvoerroutes zijn mogelijk en van tevoren is niet in te schatten waar water beschikbaar is. In geval van watertekort zal deze afweging gemaakt moeten worden.

De Verdringingsreeks Noord Nederland moet nog door de betrokken provincies, waaronder de provincies Noord-Holland en Utrecht, in overleg met de waterschappen en belanghebbenden worden vastgesteld. De reeks van Noord Nederland is derhalve nog niet vastgelegd in de Verordening waterhuishouding van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Op het moment dat de regionale verdringingsreeks van Noord Nederland gereed is, zal de Verordening waterhuishouding van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht opnieuw gewijzigd dienen te worden.

Verdringingsreeks provincie Zuid-Holland en Kleinschalige Water Aanvoervoorzieningen

De regionale verdringingsreeks Zuid-Holland is in ontwikkeling. De belangrijkste relatie tussen deze twee regionale verdringingsreeksen is de aanvoer van water via de Kleinschalige Wateraanvoer-voorzieningen Midden Holland (KWA). Met de KWA kan zoet water uit het Amsterdam-Rijnkanaal, respectievelijk de Lek, aan- of doorgevoerd worden via het beheersgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ten behoeve van de beheersgebieden van de Hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland en Schieland. Het water dat met de KWA wordt doorgevoerd, wordt voornamelijk gebruikt voor categorie 3.2 “Tijdelijke beregening van hoogwaardige teelten” en waarschijnlijk tegenwoordig ook voor categorie 1.3 “Onomkeerbare natuurschade”, hetgeen pas exact duidelijk wordt nadat in Zuid-Holland de waterbehoefte geactualiseerd is. Deze watervraag is in de regionale verdringingsreeks Amstelland opgenomen om deze watervraag te kunnen afwegen tegen die van andere belangen. Zie ook het hoofdstuk over de operationele aspecten. In artikel 18a lid 4

van de Verordening is hiertoe een bepaling opgenomen die de wateraanvoer vanuit het beheersgebied van HDSR via de KWA regelt. Prioritering vindt op dezelfde wijze plaats als binnen het beheersgebied.

Opname in Verordening waterhuishouding

Gelet op het grote maatschappelijke belang van verdringingsreeksen in combinatie met de noodzaak tot slagvaardig en eenduidig optreden van beheerders in tekortsituaties, is formele vastlegging van deze prioriteitsstelling gewenst. Momenteel wordt opname in de Waterwet en de daarop gebaseerde regelgeving, het Waterbesluit (AMvB) en de Waterverordening, voorbereid. Vooruitlopend op de wettelijke verankering in de Waterwet en de hierop gebaseerde regelgeving, is besloten om de verdringingsreeks op te nemen in de provinciale Verordeningen waterhuishouding AGV respectievelijk HDSR 2002. De grondslag hiervoor ligt in de algemene bevoegdheid tot regeling van waterschapsaangelegenheden (art. 145 Provinciewet en art. 2 lid 1 Waterschapswet).

2. Inhoud

Bestuurlijke uitgangspunten

Bij het opstellen van de regionale verdringingsreeks zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De belangenafweging tussen en prioritering van de waterbehoeften ten tijde van een watertekort geschiedt met het oog op de beperking van maatschappelijke schade. De totale maatschappelijke schade omvat alle typen schade. Bijvoorbeeld financiële schade door verlies van de oogst of door scheepvaartstremmingen, maar ook schade aan natuur of stankoverlast voor omwonenden. Veel typen maatschappelijke schade kunnen in geld uitgedrukt worden, maar voor sommige schadeposten is dat moeilijk of onmogelijk, bijvoorbeeld omdat er geen regio-specifieke kengetallen beschikbaar zijn of omdat er nog nooit empirisch sociaal-economisch onderzoek naar gedaan is. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor stankoverlast. Bij het opstellen van de verdringingsreeks is zo veel mogelijk uit gegaan van de schade uitgedrukt in geld, maar soms moest volstaan worden met ‘expert judgement’.
- In de Verdringingsreeks Amstelland dient ruimte te zijn voor seizoen- en locatiegebonden maatwerk (zie ook paragraaf “toepassing verdringingsreeks is maatwerk”).

Landelijke reeks

De regionale verdringingsreeks voor Amstelland is een uitwerking van de reeds bestaande landelijke verdringingsreeks, die is opgesteld voor de waterverdeling binnen het landelijke hoofdwatersysteem (de rijkswateren), zie figuur 2.

De verdringingsreeks voor Amstelland bestaat uit de nadere prioritering binnen de categorieën 3 en 4 van de landelijke verdringingsreeks. In figuur 2 is de landelijke verdringingsreeks weergegeven.

Voor de regio Amstelland is wel een inventarisatie gedaan van de omvang van de watervraag van de belangen binnen categorieën 1 en 2 om goed voorbereid te zijn op een periode met een watertekort.

Figuur 2. Landelijke verdringingsreeks

categorie 1: veiligheid en het voorkomen van onomkeerbare schade (landelijke verdringingsreeks)

In categorie 1 zijn de meest zwaarwegende belangen geprioriteerd. De overwegingen hierbij waren:

1. de stabiliteit van waterkeringen is het hoogste belang, omdat het voor de stabiliteit van waterkeringen belangrijk is dat het waterpeil in de boezems gehandhaafd blijft. Verlaging van het boezempeil geeft het gevaar dat de kaden bezwijken met overstroming van de polders tot gevolg;
2. peilhandhaving in poldergebieden die gevoelig zijn voor klink en zetting is de tweede prioriteit, omdat klink en zetting ongewenste, onomkeerbare processen zijn. Het betreft hier gebieden met een veenbodem, hoogwatervoorzieningen en stedelijke gebieden met funderingen op houten palen;
3. onomkeerbare droogteschade voor de natuur is gedefinieerd als schade waarvoor de natuur tussen de vijf en tien jaar nodig heeft om zich te herstellen. Binnen Amstelland gaat het om hoogveen- en laagveenmoerassen en landgoederen met monumentale bomen die onomkeerbare droogteschade kunnen ondervinden. Wanneer natuurgebieden in veengebied liggen, liften deze automatisch mee met de hogere prioriteit die aan veengebied is toegekend. Hierbij horen onder andere ook de natuurgebieden Botshol en Naardermeer. De natuurgebieden op de hoge gronden van de Utrechtse Heuvelrug zijn over het algemeen ingesteld op droge zomers. Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze gebieden te maken zullen hebben met mogelijke onomkeerbare schade aan de natuur. Bovendien is er niets aan te doen, omdat er via het oppervlaktewatersysteem geen water naar toe gebracht kan worden. In andere natuurgebieden is het vanwege de waterkwaliteit niet wenselijk gebiedsvreemd water in te laten en is er daarom geen watervraag.

Vanwege het veenweidegebied ligt een groot deel van het gebied van Amstelland in categorie 1.

categorie 2: nutsvoorzieningen (landelijke verdringingsreeks)

1. In het gebied zijn twee drinkwaterinname punten, bij Nieuwegein en bij Loenen (Waterleidingplas). De locatie in Nieuwegein wordt voorzien vanuit het Lekkanaal en de locatie bij Loenen in sommige watertekortsituaties vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal. Van de drinkwaterinnamepunten in het gebied van Amstelland zijn ongeveer 2 miljoen mensen afhankelijk. Een innamestop leidt weliswaar niet direct tot beperking van de

drinkwater uit de kraan, maar kan wel effect hebben op de strategische watervoorraden van het drinkwaterbedrijf.

- In het gebied Amstelland komen twee energiecentrales voor. Zij onttrekken geen koelwater aan regionale wateren, maar aan rijkswater (het Amsterdam-Rijnkanaal). Dit betekent wel dat de watervraag, met name de doorstroming, van de energiecentrales consequenties kan hebben voor watervragers in lagere categorieën die ten zuiden van de centrales liggen.

Toelichting Regionale verdringingsreeks Amstelland en onderbouwing rangorde categorie 3 en 4

Voor de watergebruiksfuncties in categorieën 3 en 4 is op basis van de regionale situatie een prioritering aangebracht (artikel 18a lid 1): de regionale verdringingsreeks Amstelland, zie figuur 3.

De regionale verdringingsreeks Amstelland is ook van toepassing op water dat vanuit Amstelland aan andere regio's wordt geleverd (artikel 18a lid 4), zoals via de KWA.

De prioritering is primair gebaseerd op de omvang van de totale maatschappelijke droogteschade die de diverse belangen ondervinden.

categorie 1 veiligheid en onomkeerbare schade	categorie 2 nutsvoorzieningen	categorie 3 kleinschalig hoogwaardig gebruik	categorie 4 overige belangen
gaat voor	gaat voor	gaat voor	
1. Stabiliteit van waterkeringen	1. Drinkwatervoorziening	1. Proceswater	1. Stedelijk water
2. Klink en zetting	2. Energievoorziening	2. Tijdelijke beregening kapitaalintensieve gewassen	2. Beroepsvaart
3. Natuur (vermijden onomkeerbare natuurschade)			3. Akkerbouw
			4. Beregening sportvelden
			5. Grasland
			6. Recreatievaart
			7. Natuur

Figuur 3. Regionale verdringingsreeks Amstelland

De verdringingsreeks geeft de prioritering in de waterverdeling weer. Teneinde de droogteschade te kunnen minimaliseren dient de volgorde met een zeker flexibiliteit te worden toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke periode waarin belangen extra kwetsbaar zijn voor droogteschade. Niet elk belang heeft op elk moment en op alle locaties de geïnventariseerde hoeveelheden water nodig. Bij het toepassen van de verdringingsreeks, het verdelen van de hoeveelheden water in tijden van droogte, moet en kan daar rekening mee gehouden worden. Voor de landbouw is dit bijvoorbeeld het groeiseizoen van bepaalde gewassen. Voor de recreatiesector is het denkbaar dat deze met name in de vakantieperiode kwetsbaar is voor schade. Echter bij het onderling afwegen van de belangen geeft de verdringingsreeks de prioriteitenvolgorde aan.

categorie 3: kleinschalig hoogwaardig gebruik (artikel 18a lid2)

3.1. proceswater

De hoeveelheid water die voor proceswater wordt gevraagd, is in Amstelland bijzonder klein en komt grotendeels weer terug in het oppervlaktewatersysteem, omdat het voornamelijk koelwater betreft.

Met weinig water is dus een aanzienlijke schade in de industrie te voorkomen, zodat de

kosteneffectiviteit van watervoorziening aan de industrie naar verwachting groter is dan voor de berekening van kapitaalintensieve gewassen.

Voor het beregenen van kapitaalintensieve gewassen zijn bij droogte grotere hoeveelheden water nodig dan voor proceswater.

Aan de functie proceswater is daarom een hogere prioriteit gegeven dan aan het beregenen van kapitaalintensieve gewassen.

3.2 tijdelijke berekening van kapitaalintensieve gewassen.

Onder kapitaalintensieve gewassen wordt verstaan fruitteelt, bollenteelt, boomteelt, glastuinbouw en klein fruit. Hieronder valt ook de watervraag voor de Kleinschalige Wateraanvoorzieningen Midden Holland (KWA). Zie voor nadere toelichting de paragraaf `Relatie met andere instrumenten`.

Een belangrijke watervraag in het gebied is de vraag van de fruitteelt. De fruitteelt gebruikt het water voor nachtvorstbestrijding (periode maart-mei) en beregening in de zomer ter bestrijding van vochttekorten. Daarnaast is de kwaliteit van het fruit van belang en is koeling door middel van beregening nodig om de kwaliteit van het fruit hoog te houden.

Deze twee watervragen ontstaan in verschillende periodes in het jaar en ook met verschillende omvang. De watervraag in de zomer is een ordegruote lager dan voor nachtvorstbestrijding.

categorie 4: overige belangen (artikel 18a lid 3)

In categorie 4 zijn de belangen onderling gerangschikt op basis van maatschappelijke droogteschade.

4.1 Stedelijk water

Voor de regio Amstelland is het stedelijke waterbeheer als hoogste subcategorie aangeduid.

Het belang van stedelijk water kan niet geheel in geld (economische schade) uitgedrukt worden. Denk daarbij aan het effect van stankoverlast als de wateren niet voldoende van water voorzien worden. Stankoverlast binnen bebouwde gebieden in het plangebied (alle steden en dorpen) heeft een grote maatschappelijke impact vanwege hygiënische aspecten (gevaar van botulisme, dode vissen door zuurstofgebrek), de beleving van ruimtelijke kwaliteit en de economie van de binnenstad. Een goed voorbeeld van het belang van stedelijk waterbeheer is de stad Utrecht. Een belangrijk gezicht van Utrecht zijn de werfkelders langs de Utrechtse grachten. Een slechte waterkwaliteit betekent enerzijds een derving van inkomsten voor de horeca, anderzijds imago schade voor de stad, maar natuurlijk ook schade voor het ecosysteem van de wateren. Derhalve is stedelijk water het belangrijkste maatschappelijk belang in categorie 4.

4.2 Beroepsscheepvaart

Aan regionale wateren de Amstel, Kromme Mijdrecht, Weespertrekvaart, Gaasp en Smalweesp is de beroepsvaarwegklasse II met bijzondere bepalingen toegekend. Deze routes worden frequent gebruikt door beroepsvaart. De beroepsvaart op de Vecht is beperkt, mede vanwege de beschikbaarheid van het parallel aan de Vecht lopende Amsterdam-Rijnkanaal. De boezemwateren binnen Amstel, Gooi en Vecht hebben hetzelfde waterpeil en staan in open verbinding met elkaar. De boezemwateren liften daardoor automatisch mee met de hogere prioriteit die is toegekend aan peilhandhaving voor stabiliteit van waterkeringen.

In het gebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden wordt het westelijke deel van de Oude Rijn en de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel door beroepsvaart gebruikt.

Uit tellingen blijkt duidelijk dat de beroepsvaart nauwelijks nog gebruik maakt van deze vaarwegen.

Scheepvaart heeft een watervraag bij de sluisen, omdat bij het schutten water uit het ene watersysteem verdwijnt en in het andere watersysteem komt.

Als er onvoldoende water is om de aan de behoefte van categorie 4.2 te voldoen, wordt niet de beroepsvaart stilgelegd, maar wordt door het aanpassen van het schutregime het waterverbruik van de beroepsvaart beperkt.

In het gebied van Amstelland ligt een grote transportader voor beroepsvaart, het Amsterdam-Rijnkanaal/Lekkanaal. Het kanaal zorgt voor de verbinding tussen de havens Amsterdam en Rotterdam/Antwerpen en tussen Amsterdam en Duitsland. De beroepsvaart op het Amsterdam-Rijnkanaal is dus van nationaal en internationaal belang. De betrouwbaarheid van de haven van Amsterdam heeft een lokale, regionale en internationale uitstraling. De regionale verdringingsreeks Amstelland is echter niet van toepassing op deze rijkswateren.

De beroepsvaart op de regionale wateren hebben dit internationale aspect niet, maar hebben voor de individuele schipper en verlader wel grote consequenties.

4.3 Akkerbouw

Watertekort kan de oogst voor de akkerbouw significant verminderen. Circa 5.800 ha. van het plangebied is in gebruik voor akkerbouw en de teelt van overige gewassen.

4.4 Sportvelden

Ongeveer 3 % van het grasland bestaat uit sportvelden (dit is inclusief gebouwen, parkeerplaatsen en overige voorzieningen). De droogteschade die op sportvelden kan ontstaan zal hoger zijn dan voor gewoon grasland, mede vanwege het feit dat sportvelden in de zomer worden vernieuwd en dan intensief moeten worden beregend. Als beregening niet mogelijk is dan gaat de investering in de nieuwe grasmat verloren.

4.5 Grasland

Een groot deel van het plangebied is bedekt met grasland (76.000 ha). Een groot deel hiervan is gelegen in het veengebied en valt qua peilhandhaving in categorie 1. Het graslandareaal dat buiten het veengebied ligt, bedraagt 30.609 ha. Dit areaal grasland wordt op dit moment in beperkte mate beregend. Omdat de economische rentabiliteit hiervan op dit moment beperkt is, gaat het niet om grootschalig watergebruik.

4.6 Recreatievaart

Het moment van toepassen van de verdringingsreeks zal zeer waarschijnlijk samen vallen met het recreatiesizoen. De recreatievaart heeft belang bij een bepaalde vaardiepte en bij het blijven functioneren van de diverse sluisen in het gebied. Negatieve gevolgen voor de recreatievaart zelf zijn beperking in keuzevrijheid en extra veiligheidsrisico's (omleiding via het Amsterdam-Rijn kanaal). In bepaalde gemeenten heeft minder recreatievaart ook economische gevolgen (bootverhuur en horeca).

In het Amstellandgebied is de minimale vaardiepte gewaarborgd doordat deze minimale waterdiepte ook vereist is voor de belangen in de hoogste categorie. Het 'verbruik' van water door recreatievaart beperkt zich voornamelijk tot schutverliezen bij sluisen. De verschillende sluisen binnen het gebied zorgen voor een waterverlies van een bepaald deelgebied, voor het gehele gebied is het neutraal.

Ook hier is sprake van maatwerk. Het aantal schuttingen kan bijvoorbeeld beperkt worden bij alleen die sluizen waar op dat moment “winst” te behalen is. In veel situaties blijven voor de recreatievaart alternatieve routes beschikbaar.

4.7 Natuur

Tot slot is er natuur die geen onomkeerbare schade van droogte ondervindt. Deze categorie natuur kan schade ondervinden ten gevolge van droogte, maar zal zich op korte termijn (een jaar of hooguit een vijftal jaren) herstellen. Voor dit type natuur is droogte een normaal natuurlijk proces waartegen het bestand is. De droogte moet in dit type natuur geaccepteerd worden.

Het aanvoeren van gebiedsvreemd water dat te zout of te voedselrijk is, is schadelijker dan het laten uitzakken van het oppervlaktewaterpeil. Het belang van wateraanvoer is daardoor nihil.

In de verdringingsreeks staan een aantal belangen niet genoemd, omdat ze geen watervraag hebben of het fysiek niet mogelijk is het belang van water te voorzien (zwemwater) en derhalve ook geen schade ondervinden van watertekort. Het gaat om de functies binnenvisserij, zwemmen en overige industrie.

Toepassing van de verdringingsreeks is maatwerk

De verdringingsreeks geeft aan welke belangen de hoogste prioriteit hebben.

Maatwerk is echter een belangrijk instrument bij het toepassen van de verdringingsreeks.

Het is goed mogelijk dat in een bepaald gebied al sprake is van een watertekort, terwijl elders nog voldoende water beschikbaar is. Het algemeen verbieden van watergebruik uit oppervlaktewater is dan niet zinvol: dit moet beperkt blijven tot de gebieden waar het watertekort daadwerkelijk optreedt. Het is dan wel van groot belang dit helder te communiceren met de omgeving.

Wanneer in een bepaald gebied watertekort optreedt, kan besloten worden niet te voldoen aan de watervraag van een bepaalde subcategorie conform de verdringingsreeks. Dit is maatwerk, waarbij gekeken moet worden naar de actuele waterbehoefte van de betreffende subcategorie en de (resterende) beschikbaarheid van water. Dit kan leiden tot een beperking voor de subcategorie in tijd en/of gebruik. Zo kan het fruittelers nog worden toegestaan om enkele uren per dag of alleen 's avonds te beregenen, maar ook is het mogelijk om beregening voor fruitteelt te verbieden en druppelirrigatie nog wel toe te staan. En bij toepassing van de verdringingsreeks op scheepvaart zal in eerste instantie het schutten beperkt worden (alleen volle sluizen of op een beperkt aantal momenten).

Ook is het mogelijk dat een hogere subcategorie in de verdringingsreeks geen watervraag heeft. In dat geval kan een lagere subcategorie langer worden ontzien. Ook hier is een goede communicatie van essentieel belang.

3. Operationele aspecten

Relatie met waterakkoorden

In normale situaties (het wateraanbod is groter dan de watervraag) gelden de afspraken uit de waterakkoorden. De verdringingsreeks treedt in werking als niet meer aan de afspraken van de waterakkoorden kan worden voldaan. Daarnaast bevat het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal ook bepalingen voor bijzondere omstandigheden.

In de meest recente versie van het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal is expliciet opgenomen dat de regionale verdringingsreeks de huidige verdeelsleutel in tijden van bijzondere omstandigheden gaat vervangen. Ook wordt in dit waterakkoord vermeld dat het Regionaal Droogteoverleg Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal beslist over afwijking van de verdeelsleutel.

Het waterakkoord Kleinschalige wateraanvoorzieningen Midden Holland (KWA) is opgesteld voor bijzondere omstandigheden.

Er geldt een inspannings-verplichting om te voldoen aan de doelstelling uit het waterakkoord KWA. De watervraag van de KWA is opgenomen in de huidige verdeelsleutel uit het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal (NZK-ARK). Na afstemming in het regionaal droogteoverleg kan Rijkswaterstaat Utrecht beslissen om niet aan de KWA vraag te voldoen, overeenkomstig artikel 3 uit het waterakkoord NZK/ARK.

In periode van watertekort komt het regionaal droogteoverleg Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaal bijeen om af te stemmen en besluiten te nemen. De bevoegdheden en de deelnemende partijen zijn vastgelegd in het waterakkoord Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal.

Als uit het regionaal droogteoverleg blijkt dat de watervraag van de regio groter is dan het wateraanbod vanuit de rijkswateren, zal aan de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) verzocht worden om meer water te leveren vanuit de rijkswateren. De LCW is een overleg orgaan van Rijkswaterstaat, waar ook Unie van Waterschappen, IPO en VNG aan deelnemen. De LCW adviseert de staatssecretaris over de landelijke waterverdeling, waarna de staatssecretaris een besluit neemt.

Als de LCW / staatssecretaris de regionale watervraag niet toekent, zal de regionale verdringingsreeks toegepast worden. De watervraag overschrijdt dan het wateraanbod, waardoor keuze gemaakt moeten worden.

Voor meer informatie over welke verplichtingen en overlegvormen gelden in tijden van watertekort zie artikel 3 en 9 (incl. toelichting) van het waterakkoord Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal.

Relatie met calamiteitenplannen en andere instrumenten

Hoe de verschillende partijen intern komen tot besluitvorming over watertekortsituaties en wat de mogelijke beheermaatregelen zijn, is vastgelegd in de verschillende calamiteitenplannen of calamiteitenbestrijdingsplannen. De Calamiteitenbestrijdingsplannen Watertekort van Rijkswaterstaat Utrecht, HDSR en AGV zullen moeten worden toegesneden op de regionale verdringingsreeks. Het zijn immers operationele plannen en de regionale verdringingsreeks is bepalend voor de operationele handelingen van de waterbeheerder.

Als de regionale verdringingsreeks wordt toegepast in tijden van watertekort kan er worden afgeweken van peilbesluiten en andere afspraken geldend onder normale omstandigheden. Er is immers sprake van bijzondere omstandigheden. Bijzondere omstandigheden vereisen opschaling van de betrokken organisaties.

Vanuit de regionale verdringingsreeks is het noodzakelijk dat waterschappen in watertekortsituaties beregeningsverboden uit oppervlaktewater kunnen afkondigen. Het geëigende instrument daarvoor is de Keur.

Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2002

1. Inleiding

Aanleiding Verdringingsreeks Amstelland en opname in Verordening waterhuishouding

Naar aanleiding van de droge zomer van 1976 is het eerste landelijke droogtebeleid ontstaan⁷. Onderdeel van het droogtebeleid vormt de verdringingsreeks, waarmee de verdeling van water wordt geregeld ten tijde van een watertekort. In 2003 vond opnieuw een periode van langdurige droogte plaats, naar aanleiding waarvan de verdringingsreeks is geëvalueerd en aangepast. Basis voor de aangepaste verdringingsreeks is de Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003⁸, waarin tevens is bepaald dat de landelijke verdringingsreeks ten behoeve van het regionale beheer zal worden aangepast, waar er behoefte is aan een regionale differentiatie naar plaats en tijd.⁹ Met de Verdringingsreeks Amstelland is hieraan gestalte gegeven voor het WB21-deelstroomgebied Amstelland. Omdat formele vastlegging van groot belang wordt geacht, is de Verdringingsreeks Amstelland door middel van dit wijzigingsbesluit opgenomen in de provinciale Verordening waterhuishouding Amstel, Gooi en Vecht, 2002. In de provinciale Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2002 is de Verdringingsreeks Amstelland met een gelijkkluidend wijzigingsbesluit opgenomen. In de provinciale verordening waterhuishouding stelt de provincie regels aangaande het door de waterschappen uit te voeren waterkwantiteitsbeheer.

Watertekort en doel verdringingsreeks

Tijdens een periode van watertekort verdelen de waterbeheerders het beschikbare water zo goed als mogelijk. Van een watertekort is sprake indien de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en ecologische behoeften groter is dan het aanbod van water, waarbij het gaat om water van de kwaliteit die voor een bepaalde behoefte geschikt is. Doel van de regionale verdringingsreeks is het bieden van helderheid over welke behoeften in een situatie van watertekort voorgaan boven andere behoeften en draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerders in situaties van watertekorten. Naast het bepalen van de prioriteiten voor de waterverdeling in de regio is een tweede doel de informatieverstrekking over de waterbehoefte van het deelstroomgebied Amstelland aan het Regionaal Droogteoverleg en de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling.

Landelijke verdringingsreeks en regionale uitwerking in Verdringingsreeks Amstelland

In de Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, is de landelijke verdringingsreeks opgenomen welke bindend is.¹⁰

De landelijke verdringingsreeks bepaalt de prioriteitsrangorde van de waterbehoeften waarvoor water mag worden benut in geval van watertekort. De landelijke verdringingsreeks is opgebouwd uit vier categorieën van behoeften, welke onderling zijn geprioriteerd. Binnen

⁷ Het droogtebeleid is opgenomen in achtereenvolgens de Tweede (1985), Derde en Vierde Nota Waterhuishouding

⁸ Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, Min V&W DG Water april 2004

⁹ Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003, Min V&W DG Water april 2004, Actielijst: actie 1.

¹⁰ De Evaluatienota waterbeheer Aanhoudende droogte 2003 is in april 2004 door de ministerraad goedgekeurd en vervolgens ter kennisgeving aangenomen in de Tweede Kamer, waarmee hij (en de daarin opgenomen verdringingsreeks) van kracht is.

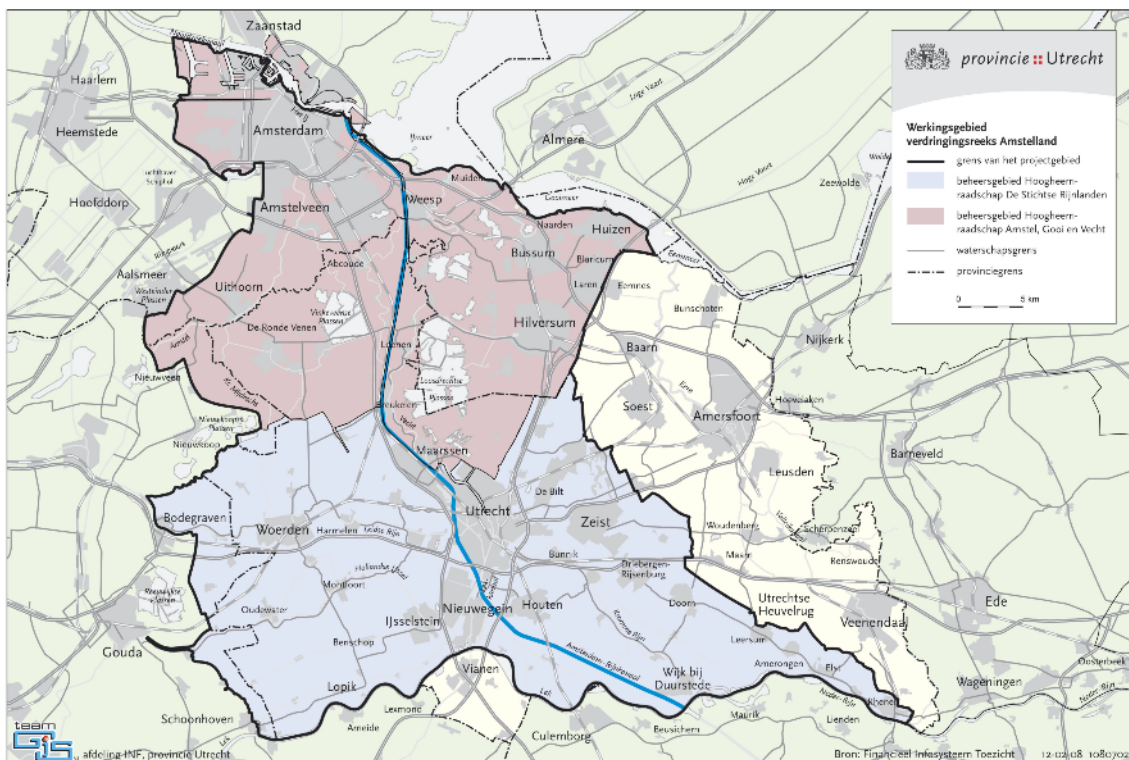

categorie 1 (het waarborgen van de veiligheid tegen overstroming en het voorkomen van onomkeerbare schade) en categorie 2 (nutsvoorzieningen) is in de landelijke verdringingsreeks een nadere prioritering aangebracht. Binnen categorie 3 (kleinschalig hoogwaardig gebruik) en categorie 4 (overige behoeften) is in de landelijke verdringingsreeks geen nadere prioritering aangegeven. Hier is de mogelijkheid gelaten voor provincies om, in samenspraak met de waterbeheerders, ten behoeve van het regionale beheer een nadere prioritering aan te brengen. De provincies Noord-Holland en Utrecht, Rijkswaterstaat Dienst Utrecht en de Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en Amstel, Gooi en Vecht (AGV) hebben besloten om deze voorbereiding op een mogelijke droogtesituatie gezamenlijk te treffen voor het gebied Amstelland.

Reikwijdte

Gebied

De regionale verdringingsreeks Amstelland geldt voor het deelstroomgebied Amstelland, zoals dat in het kader van WB21 is gedefinieerd. Dit gebied bestaat uit de gebieden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en het gebied van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (voor het deel ten zuiden van het Noordzeekanaal).

Figuur 1: werkingsgebied Verdringingsreeks Amstelland

Wateren

De regionale verdringingsreeks Amstelland regelt alleen de verdeling van water dat zich bevindt in de regionale oppervlaktewateren binnen het gebied Amstelland.

In Nederland wordt het water verdeeld op twee niveaus: het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem. Het Rijk is bevoegd gezag voor de verdeling van water vanuit het hoofdwatersysteem (in het gebied Amstelland onder andere het Amsterdam-Rijnkanaal). Ten tijde van watertekort verdeelt het Rijk het water volgens de landelijke verdringingsreeks. De regionale waterbeheerders zijn bevoegd gezag voor het beheer van de regionale wateren. Bij verdeling van water ten tijde van watertekort nemen zij de prioritering in acht, zoals die in de landelijke reeks bindend is vastgelegd. In aanvulling op de landelijke reeks nemen de regionale waterbeheerders de prioritering die is gemaakt binnen de categorieën 3 en 4 in acht, zoals deze in de Verdringingsreeks Amstelland is neergelegd. De Verdringingsreeks Amstelland is niet van toepassing op de verdeling van grondwater.

Relatie met andere verdringingsreeksen

Verdringingsreeks Noord Nederland

Naast de Verdringingsreeks Amstelland is voor het aangrenzende en deels overlappende gebied “Noord Nederland” eveneens een verdringingsreeks in voorbereiding. Voor de aanvoer van water maakt Noord Nederland gebruik van het IJsselmeer en Markermeer. Voor beide reeksen worden dezelfde bestuurlijke uitgangspunten gehanteerd.

De volgorde van de diverse belangen in deze reeksen kan verschillend zijn, omdat de watervragende functies per gebied verschillen. Zo komen bollenvelden in Amstelland nauwelijks voor. Zij worden daarom niet apart in de reeks voor Amstelland meegenomen, terwijl deze categorie in de reeks voor Noord Nederland wel een plek heeft. Bij de Verdringingsreeks Amstelland is rekening gehouden met (de mogelijkheid van) watertoevoer uit het IJsselmeergebied ten behoeve van het Vechtgebied. Beide wateraanvoerroutes zijn mogelijk en van tevoren is niet in te schatten waar water beschikbaar is. In geval van watertekort zal deze afweging gemaakt moeten worden.

De Verdringingsreeks Noord Nederland moet nog door de betrokken provincies, waaronder de provincies Noord-Holland en Utrecht, in overleg met de waterschappen en belanghebbenden worden vastgesteld. De reeks van Noord Nederland is derhalve nog niet vastgelegd in de Verordening waterhuishouding van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Op het moment dat de regionale verdringingsreeks van Noord Nederland gereed is, zal de Verordening waterhuishouding van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht opnieuw gewijzigd dienen te worden.

Verdringingsreeks provincie Zuid-Holland en Kleinschalige Water Aanvoervoorzieningen

De regionale verdringingsreeks Zuid-Holland is in ontwikkeling. De belangrijkste relatie tussen deze twee regionale verdringingsreeksen is de aanvoer van water via de Kleinschalige Wateraanvoer-voorzieningen Midden Holland (KWA). Met de KWA kan zoet water uit het Amsterdam-Rijnkanaal, respectievelijk de Lek, aan- of doorgevoerd worden via het beheersgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ten behoeve van de beheersgebieden van de Hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland en Schieland. Het water dat met de KWA wordt doorgevoerd, wordt voornamelijk gebruikt voor categorie 3.2 “Tijdelijke beregening van hoogwaardige teelten” en waarschijnlijk tegenwoordig ook voor categorie 1.3 “Onomkeerbare natuurschade”, hetgeen pas exact duidelijk wordt nadat in Zuid-Holland de waterbehoefte geactualiseerd is. Deze watervraag is in de regionale verdringingsreeks Amstelland opgenomen om deze watervraag te kunnen afwegen tegen die van andere belangen. Zie ook het hoofdstuk over de operationele aspecten. In artikel 19a lid 4

van de Verordening is hiertoe een bepaling opgenomen die de wateraanvoer vanuit het beheersgebied van HDSR via de KWA regelt. Prioritering van deze watervraag vindt op dezelfde wijze plaats als binnen het beheersgebied.

Opname in Verordening waterhuishouding

Gelet op het grote maatschappelijke belang van verdringingsreeksen in combinatie met de noodzaak tot slagvaardig en eenduidig optreden van beheerders in tekortsituaties, is formele vastlegging van deze prioriteitsstelling gewenst. Momenteel wordt opname in de Waterwet en de daarop gebaseerde regelgeving, het Waterbesluit (AMvB) en de Waterverordening, voorbereid. Vooruitlopend op de wettelijke verankering in de Waterwet en de hierop gebaseerde regelgeving, is besloten om de verdringingsreeks op te nemen in de provinciale Verordeningen waterhuishouding AGV respectievelijk HDSR 2002. De grondslag hiervoor ligt in de algemene bevoegdheid tot regeling van waterschapsaangelegenheden (art. 145 Provinciewet en art. 2 lid 1 Waterschapswet).

2. Inhoud

Bestuurlijke uitgangspunten

Bij het opstellen van de regionale verdringingsreeks zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De belangenafweging tussen en prioritering van de waterbehoeften ten tijde van een watertekort geschiedt met het oog op de beperking van maatschappelijke schade. De totale maatschappelijke schade omvat alle typen schade. Bijvoorbeeld financiële schade door verlies van de oogst of door scheepvaartstromingen, maar ook schade aan natuur of stankoverlast voor omwonenden. Veel typen maatschappelijke schade kunnen in geld uitgedrukt worden, maar voor sommige schadeposten is dat moeilijk of onmogelijk, bijvoorbeeld omdat er geen regio-specifieke kengetallen beschikbaar zijn of omdat er nog nooit empirisch sociaal-economisch onderzoek naar gedaan is. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor stankoverlast. Bij het opstellen van de verdringingsreeks is zo veel mogelijk uit gegaan van de schade uitgedrukt in geld, maar soms moest volstaan worden met ‘expert judgement’.
- In de Verdringingsreeks Amstelland dient ruimte te zijn voor seizoen- en locatiegebonden maatwerk (zie ook paragraaf “toepassing verdringingsreeks is maatwerk”).

Landelijke reeks

De regionale verdringingsreeks voor Amstelland is een uitwerking van de reeds bestaande landelijke verdringingsreeks, die is opgesteld voor de waterverdeling binnen het landelijke hoofdwatersysteem (de rijkswateren), zie figuur 2.

De verdringingsreeks voor Amstelland bestaat uit de nadere prioritering binnen de categorieën 3 en 4 van de landelijke verdringingsreeks. In figuur 2 is de landelijke verdringingsreeks weergegeven.

Voor de regio Amstelland is wel een inventarisatie gedaan van de omvang van de watervraag van de belangen binnen categorieën 1 en 2 om goed voorbereid te zijn op een periode met een watertekort.

Figuur 2. Landelijke verdringingsreeks

categorie 1: veiligheid en het voorkomen van onomkeerbare schade (landelijke verdringingsreeks)

In categorie 1 zijn de meest zwaarwegende belangen geprioriteerd. De overwegingen hierbij waren:

1. de stabiliteit van waterkeringen is het hoogste belang, omdat het voor de stabiliteit van waterkeringen belangrijk is dat het waterpeil in de boezems gehandhaafd blijft. Verlaging van het boezempeil geeft het gevaar dat de kaden bezwijken met overstroming van de polders tot gevolg;
2. peilhandhaving in poldergebieden die gevoelig zijn voor klink en zetting is de tweede prioriteit, omdat klink en zetting ongewenste, onomkeerbare processen zijn. Het betreft hier gebieden met een veenbodem, hoogwatervoorzieningen en stedelijke gebieden met funderingen op houten palen;
3. onomkeerbare droogteschade voor de natuur is gedefinieerd als schade waarvoor de natuur tussen de vijf en tien jaar nodig heeft om zich te herstellen. Binnen Amstelland gaat het om hoogveen- en laagveenmoerassen en landgoederen met monumentale bomen die onomkeerbare droogteschade kunnen ondervinden. Wanneer natuurgebieden in veengebied liggen, liften deze automatisch mee met de hogere prioriteit die aan veengebied is toegekend. Hierbij horen onder andere ook de natuurgebieden Botshol en Naardermeer. De natuurgebieden op de hoge gronden van de Utrechtse Heuvelrug zijn over het algemeen ingesteld op droge zomers. Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze gebieden te maken zullen hebben met mogelijke onomkeerbare schade aan de natuur. Bovendien is er niets aan te doen, omdat er via het oppervlaktewatersysteem geen water naar toe gebracht kan worden. In andere natuurgebieden is het vanwege de waterkwaliteit niet wenselijk gebiedsvreemd water in te laten en is er daarom geen watervraag.

Vanwege het veenweidegebied ligt een groot deel van het gebied van Amstelland in categorie 1.

categorie 2: nutsvoorzieningen (landelijke verdringingsreeks)

1. In het gebied zijn twee drinkwaterinname punten, bij Nieuwegein en bij Loenen (Waterleidingplas). De locatie in Nieuwegein wordt voorzien vanuit het Lekkanaal en de locatie bij Loenen in sommige watertekortsituaties vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal. Van de drinkwaterinnamepunten in het gebied van Amstelland zijn ongeveer 2 miljoen mensen afhankelijk. Een innamestop leidt weliswaar niet direct tot beperking van de

drinkwater uit de kraan, maar kan wel effect hebben op de strategische watervoorraden van het drinkwaterbedrijf.

- In het gebied Amstelland komen twee energiecentrales voor. Zij onttrekken geen koelwater aan regionale wateren, maar aan rijkswater (het Amsterdam-Rijnkanaal). Dit betekent wel dat de watervraag, met name de doorstroming, van de energiecentrales consequenties kan hebben voor watervragers in lagere categorieën die ten zuiden van de centrales liggen.

Toelichting Regionale verdringingsreeks Amstelland en onderbouwing rangorde categorie 3 en 4

Voor de watergebruiksfuncties in categorieën 3 en 4 is op basis van de regionale situatie een prioritering aangebracht (artikel 19a lid 1): de regionale verdringingsreeks Amstelland, zie figuur 3.

De regionale verdringingsreeks Amstelland is ook van toepassing op water dat vanuit Amstelland aan andere regio's wordt geleverd (artikel 19a lid 4), zoals via de KWA.

De prioritering is primair gebaseerd op de omvang van de totale maatschappelijke droogteschade die de diverse belangen ondervinden.

categorie 1 veiligheid en onomkeerbare schade	categorie 2 nutsvoorzieningen	categorie 3 kleinschalig hoogwaardig gebruik	categorie 4 overige belangen
gaat voor	gaat voor	gaat voor	
1. Stabiliteit van waterkeringen	1. Drinkwatervoorziening	1. Proceswater	1. Stedelijk water
2. Klink en zetting	2. Energievoorziening	2. Tijdelijke beregening kapitaalintensieve gewassen	2. Beroepsvaart
3. Natuur (vermijden onomkeerbare natuurschade)			3. Akkerbouw
			4. Beregening sportvelden
			5. Grasland
			6. Recreatievaart
			7. Natuur

Figuur 3. Regionale verdringingsreeks Amstelland

De verdringingsreeks geeft de prioritering in de waterverdeling weer. Teneinde de droogteschade te kunnen minimaliseren dient de volgorde met een zeker flexibiliteit te worden toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke periode waarin belangen extra kwetsbaar zijn voor droogteschade. Niet elk belang heeft op elk moment en op alle locaties de geïnventariseerde hoeveelheden water nodig. Bij het toepassen van de verdringingsreeks, het verdelen van de hoeveelheden water in tijden van droogte, moet en kan daar rekening mee gehouden worden. Voor de landbouw is dit bijvoorbeeld het groeiseizoen van bepaalde gewassen. Voor de recreatiesector is het denkbaar dat deze met name in de vakantieperiode kwetsbaar is voor schade. Echter bij het onderling afwegen van de belangen geeft de verdringingsreeks de prioriteitenvolgorde aan.

categorie 3: kleinschalig hoogwaardig gebruik (artikel 19a lid2)

3.1. proceswater

De hoeveelheid water die voor proceswater wordt gevraagd, is in Amstelland bijzonder klein en komt grotendeels weer terug in het oppervlaktewatersysteem, omdat het voornamelijk koelwater betreft.

Met weinig water is dus een aanzienlijke schade in de industrie te voorkomen, zodat de

kosteneffectiviteit van watervoorziening aan de industrie naar verwachting groter is dan voor de berekening van kapitaalintensieve gewassen.

Voor het beregenen van kapitaalintensieve gewassen zijn bij droogte grotere hoeveelheden water nodig dan voor proceswater.

Aan de functie proceswater is daarom een hogere prioriteit gegeven dan aan het beregenen van kapitaalintensieve gewassen.

3.2 tijdelijke berekening van kapitaalintensieve gewassen.

Onder kapitaalintensieve gewassen wordt verstaan fruitteelt, bollenteelt, boomteelt, glastuinbouw en klein fruit. Hieronder valt ook de watervraag voor de Kleinschalige Wateraanvoorzieningen Midden Holland (KWA). Zie voor nadere toelichting de paragraaf `Relatie met andere instrumenten`.

Een belangrijke watervraag in het gebied is de vraag van de fruitteelt. De fruitteelt gebruikt het water voor nachtvorstbestrijding (periode maart-mei) en beregening in de zomer ter bestrijding van vochttekorten. Daarnaast is de kwaliteit van het fruit van belang en is koeling door middel van beregening nodig om de kwaliteit van het fruit hoog te houden.

Deze twee watervragen ontstaan in verschillende periodes in het jaar en ook met verschillende omvang. De watervraag in de zomer is een ordegruote lager dan voor nachtvorstbestrijding.

categorie 4: overige belangen (artikel 19a lid 3)

In categorie 4 zijn de belangen onderling gerangschikt op basis van maatschappelijke droogteschade.

4.1 Stedelijk water

Voor de regio Amstelland is het stedelijke waterbeheer als hoogste subcategorie aangeduid.

Het belang van stedelijk water kan niet geheel in geld (economische schade) uitgedrukt worden. Denk daarbij aan het effect van stankoverlast als de wateren niet voldoende van water voorzien worden. Stankoverlast binnen bebouwde gebieden in het plangebied (alle steden en dorpen) heeft een grote maatschappelijke impact vanwege hygiënische aspecten (gevaar van botulisme, dode vissen door zuurstofgebrek), de beleving van ruimtelijke kwaliteit en de economie van de binnenstad. Een goed voorbeeld van het belang van stedelijk waterbeheer is de stad Utrecht. Een belangrijk gezicht van Utrecht zijn de werfkelders langs de Utrechtse grachten. Een slechte waterkwaliteit betekent enerzijds een derving van inkomsten voor de horeca, anderzijds imago schade voor de stad, maar natuurlijk ook schade voor het ecosysteem van de wateren. Derhalve is stedelijk water het belangrijkste maatschappelijk belang in categorie 4.

4.2 Beroepsscheepvaart

Aan regionale wateren de Amstel, Kromme Mijdrecht, Weespertrekvaart, Gaasp en Smalweesp is de beroepsvaarwegklasse II met bijzondere bepalingen toegekend. Deze routes worden frequent gebruikt door beroepsvaart. De beroepsvaart op de Vecht is beperkt, mede vanwege de beschikbaarheid van het parallel aan de Vecht lopende Amsterdam-Rijnkanaal. De boezemwateren binnen Amstel, Gooi en Vecht hebben hetzelfde waterpeil en staan in open verbinding met elkaar. De boezemwateren liften daardoor automatisch mee met de hogere prioriteit die is toegekend aan peilhandhaving voor stabiliteit van waterkeringen.

In het gebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden wordt het westelijke deel van de Oude Rijn en de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel door beroepsvaart gebruikt.

Uit tellingen blijkt duidelijk dat de beroepsvaart nauwelijks nog gebruik maakt van deze vaarwegen.

Scheepvaart heeft een watervraag bij de sluizen, omdat bij het schutten water uit het ene watersysteem verdwijnt en in het andere watersysteem komt.

Als er onvoldoende water is om de aan de behoefte van categorie 4.2 te voldoen, wordt niet de beroepsvaart stilgelegd, maar wordt door het aanpassen van het schutregime het waterverbruik van de beroepsvaart beperkt.

In het gebied van Amstelland ligt een grote transportader voor beroepsvaart, het Amsterdam-Rijnkanaal/Lekkanaal. Het kanaal zorgt voor de verbinding tussen de havens Amsterdam en Rotterdam/Antwerpen en tussen Amsterdam en Duitsland. De beroepsvaart op het Amsterdam-Rijnkanaal is dus van nationaal en internationaal belang. De betrouwbaarheid van de haven van Amsterdam heeft een lokale, regionale en internationale uitstraling. De regionale verdringingsreeks Amstelland is echter niet van toepassing op deze rijkswateren.

De beroepsvaart op de regionale wateren hebben dit internationale aspect niet, maar hebben voor de individuele schipper en verlader wel grote consequenties.

4.3 Akkerbouw

Watertekort kan de oogst voor de akkerbouw significant verminderen. Circa 5.800 ha. van het plangebied is in gebruik voor akkerbouw en de teelt van overige gewassen.

4.4 Sportvelden

Ongeveer 3 % van het grasland bestaat uit sportvelden (dit is inclusief gebouwen, parkeerplaatsen en overige voorzieningen). De droogteschade die op sportvelden kan ontstaan zal hoger zijn dan voor gewoon grasland, mede vanwege het feit dat sportvelden in de zomer worden vernieuwd en dan intensief moeten worden beregend. Als beregening niet mogelijk is dan gaat de investering in de nieuwe grasmat verloren.

4.5 Grasland

Een groot deel van het plangebied is bedekt met grasland (76.000 ha). Een groot deel hiervan is gelegen in het veengebied en valt qua peilhandhaving in categorie 1. Het graslandareaal dat buiten het veengebied ligt, bedraagt 30.609 ha. Dit areaal grasland wordt op dit moment in beperkte mate beregend. Omdat de economische rentabiliteit hiervan op dit moment beperkt is, gaat het niet om grootschalig watergebruik.

4.6 Recreatievaart

Het moment van toepassen van de verdringingsreeks zal zeer waarschijnlijk samen vallen met het recreatie seizoen. De recreatievaart heeft belang bij een bepaalde vaardiepte en bij het blijven functioneren van de diverse sluizen in het gebied. Negatieve gevolgen voor de recreatievaart zelf zijn beperking in keuzevrijheid en extra veiligheidsrisico's (omleiding via het Amsterdam-Rijn kanaal). In bepaalde gemeenten heeft minder recreatievaart ook economische gevolgen (bootverhuur en horeca).

In het Amstellandgebied is de minimale vaardiepte gewaarborgd doordat deze minimale waterdiepte ook vereist is voor de belangen in de hoogste categorie. Het 'verbruik' van water door recreatievaart beperkt zich voornamelijk tot schutverliezen bij sluizen. De verschillende sluizen binnen het gebied zorgen voor een waterverlies van een bepaald deelgebied, voor het gehele gebied is het neutraal.

Ook hier is sprake van maatwerk. Het aantal schuttingen kan bijvoorbeeld beperkt worden bij alleen die sluizen waar op dat moment "winst" te behalen is. In veel situaties blijven voor de recreatievaart alternatieve routes beschikbaar.

4.7 Natuur

Tot slot is er natuur die geen onomkeerbare schade van droogte ondervindt. Deze categorie natuur kan schade ondervinden ten gevolge van droogte, maar zal zich op korte termijn (een jaar of hooguit een vijftal jaren) herstellen. Voor dit type natuur is droogte een normaal natuurlijk proces waartegen het bestand is. De droogte moet in dit type natuur geaccepteerd worden.

Het aanvoeren van gebiedsvreemd water dat te zout of te voedselrijk is, is schadelijker dan het laten uitzakken van het oppervlaktewaterpeil. Het belang van wateraanvoer is daardoor nihil.

In de verdringingsreeks staan een aantal belangen niet genoemd, omdat ze geen watervraag hebben of het fysiek niet mogelijk is het belang van water te voorzien (zwemwater) en derhalve ook geen schade ondervinden van watertekort. Het gaat om de functies binnenvisserij, zwemmen en overige industrie.

Toepassing van de verdringingsreeks is maatwerk

De verdringingsreeks geeft aan welke belangen de hoogste prioriteit hebben.

Maatwerk is echter een belangrijk instrument bij het toepassen van de verdringingsreeks.

Het is goed mogelijk dat in een bepaald gebied al sprake is van een watertekort, terwijl elders nog voldoende water beschikbaar is. Het algemeen verbieden van watergebruik uit oppervlaktewater is dan niet zinvol: dit moet beperkt blijven tot de gebieden waar het watertekort daadwerkelijk optreedt. Het is dan wel van groot belang dit helder te communiceren met de omgeving.

Wanneer in een bepaald gebied watertekort optreedt, kan besloten worden niet te voldoen aan de watervraag van een bepaalde subcategorie conform de verdringingsreeks. Dit is maatwerk, waarbij gekeken moet worden naar de actuele waterbehoefte van de betreffende subcategorie en de (resterende) beschikbaarheid van water. Dit kan leiden tot een beperking voor de subcategorie in tijd en/of gebruik. Zo kan het fruittelers nog worden toegestaan om enkele uren per dag of alleen 's avonds te beregenen, maar ook is het mogelijk om beregening voor fruitteelt te verbieden en druppelirrigatie nog wel toe te staan. En bij toepassing van de verdringingsreeks op scheepvaart zal in eerste instantie het schutten beperkt worden (alleen volle sluizen of op een beperkt aantal momenten).

Ook is het mogelijk dat een hogere subcategorie in de verdringingsreeks geen watervraag heeft. In dat geval kan een lagere subcategorie langer worden ontzien. Ook hier is een goede communicatie van essentieel belang.

3. Operationele aspecten

Relatie met waterakkoorden

In normale situaties (het wateraanbod is groter dan de watervraag) gelden de afspraken uit de waterakkoorden. De verdringingsreeks treedt in werking als niet meer aan de afspraken van de waterakkoorden kan worden voldaan. Daarnaast bevat het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal ook bepalingen voor bijzondere omstandigheden. In de meest recente versie van het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal is expliciet opgenomen dat de regionale verdringingsreeks de huidige verdeelsleutel in tijden van bijzondere omstandigheden gaat vervangen. Ook wordt in dit

waterakkoord vermeld dat het Regionaal Droogteoverleg Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal beslist over afwijking van de verdeelsleutel.

Het waterakkoord Kleinschalige wateraanvoervoorzieningen Midden Holland (KWA) is opgesteld voor bijzondere omstandigheden.

Er geldt een inspannings-verplichting om te voldoen aan de doelstelling uit het waterakkoord KWA. De watervraag van de KWA is opgenomen in de huidige verdeelsleutel uit het waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal (NZK-ARK). Na afstemming in het regionaal droogteoverleg kan Rijkswaterstaat Utrecht beslissen om niet aan de KWA vraag te voldoen, overeenkomstig artikel 3 uit het waterakkoord NZK/ARK.

In periode van watertekort komt het regionaal droogteoverleg Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaal bijeen om af te stemmen en besluiten te nemen. De bevoegdheden en de deelnemende partijen zijn vastgelegd in het waterakkoord Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal.

Als uit het regionaal droogteoverleg blijkt dat de watervraag van de regio groter is dan het wateraanbod vanuit de rijkswateren, zal aan de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) verzocht worden om meer water te leveren vanuit de rijkswateren. De LCW is een overleg orgaan van Rijkswaterstaat, waar ook Unie van Waterschappen, IPO en VNG aan deelnemen. De LCW adviseert de staatssecretaris over de landelijke waterverdeling, waarna de staatssecretaris een besluit neemt.

Als de LCW / staatssecretaris de regionale watervraag niet toekent, zal de regionale verdringingsreeks toegepast worden. De watervraag overschrijdt dan het wateraanbod, waardoor keuze gemaakt moeten worden.

Voor meer informatie over welke verplichtingen en overlegvormen gelden in tijden van watertekort zie artikel 3 en 9 (incl. toelichting) van het waterakkoord Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal.

Relatie met calamiteitenplannen en andere instrumenten

Hoe de verschillende partijen intern komen tot besluitvorming over watertekortsituaties en wat de mogelijke beheermaatregelen zijn, is vastgelegd in de verschillende calamiteitenplannen of calamiteitenbestrijdingsplannen. De Calamiteitenbestrijdingsplannen Watertekort van Rijkswaterstaat Utrecht, HDSR en AGV zullen moeten worden toegesneden op de regionale verdringingsreeks. Het zijn immers operationele plannen en de regionale verdringingsreeks is bepalend voor de operationele handelingen van de waterbeheerder.

Als de regionale verdringingsreeks wordt toegepast in tijden van watertekort kan er worden afgeweken van peilbesluiten en andere afspraken geldend onder normale omstandigheden. Er is immers sprake van bijzondere omstandigheden. Bijzondere omstandigheden vereisen opschaling van de betrokken organisaties.

Vanuit de regionale verdringingsreeks is het noodzakelijk dat waterschappen in watertekortsituaties beregeningsverboden uit oppervlaktewater kunnen afkondigen. Het geëigende instrument daarvoor is de Keur.

Reactienota bij de wijziging van verordening Waterhuishouding HDSR en AGV

Gedeputeerde Staten van de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland hebben op 11 maart 2008 de ontwerp-wijzigingsbesluiten van de Verordening Waterhuishouding HDSR 2002 en Verordening Waterhuishouding AGV 2002 vastgesteld om de regionale verdringingsreeks Amstelland in de verordeningen vast te leggen.

Beide ontwerpbesluiten hebben gedurende de periode van 21 maart 2008 t/m 2 mei 2008 ter inzage gelegen.

Van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen hebben twee organisaties gebruik gemaakt:

1. De Kamer van Koophandel Amsterdam, te Amsterdam;
2. Gemeente Houten, te Houten.

Per zienswijze wordt hierna een samenvatting van die zienswijze, de reactie van Gedeputeerde Staten op de zienswijze gegeven en wordt tot slot aangegeven of dit geleid heeft tot wijziging van de ontwerp-wijzigingsbesluiten. Degene die in het kader van de ter inzage legging hebben gereageerd, ontvangen een exemplaar van deze reactienota.

Reactienota per zienswijze
1 De Kamer van Koophandel Amsterdam, te Amsterdam
1a Samenvatting zienswijze

De Kamer van Koophandel onderschrijft de rangorde van proceswater.

De Kamer vraagt aandacht voor de in hun ogen lage prioritering van het belang van recreatievaart, omdat, zeker in het vaarseizoen, sprake is van een groot economisch belang.

1b Reactie Gedeputeerde Staten

Bij het opstellen van de verdringingsreeks is uitgegaan van het feit dat de recreatievaart belang heeft bij het blijven functioneren van de diverse sluizen in het gebied en bij voldoende vaardiepte. In tijden van watertekort kan bijvoorbeeld het aantal schuttingen beperkt worden of, in een extremere situatie, een sluis voor een bepaalde periode gestremd worden. In veel situaties blijven voor de recreatievaart alternatieve routes beschikbaar.

In het Amstellandgebied is de minimale vaardiepte gewaarborgd doordat deze minimale waterdiepte ook vereist is voor de belangen in de hoogste categorie (categorie 1).

Negatieve gevolgen voor de recreatievaart zelf blijven daardoor beperkt tot een vermindering van de keuzevrijheid van te varen routes en eventuele risico's bij het gebruik van omleidingen (zie ook de Beleidsvisie Recreatie- en Toervaart Nederland) Het is daardoor niet zo dat het economische belang van de sector als geheel in het geding komt.

Deze zienswijze geeft dan ook geen aanleiding om de tekst van de ontwerp-wijzigingsbesluit te wijzigen.

1c Consequenties voor wijzigingsbesluiten van de verordeningen

De zienswijze geeft geen aanleiding om de tekst van de ontwerp-wijzigingsbesluit te wijzigen

2 Gemeente Houten, te Houten

2a *Samenvatting zienswijze*

De gemeente Houten is van mening dat de voorgestelde prioritering op hoofdlijnen goed beargumenteerd is en een logische volgorde vormt waarbij de kans op schade door watergebrek zo beperkt mogelijk wordt gehouden.

De gemeente Houten plaats daarbij twee kanttekeningen.

- a. De gemeente wijst op het zeer grote maatschappelijke belang van het beregenen van sportvelden gezien de schade van het verloren gaan van een grasmat en het feit dat een sportveld vervolgens een jaar niet gebruikt kan worden. De gemeente vraagt hiermee rekening te houden bij de definitieve vaststelling van de verdringingsreeks.
- b. In de verdringingsreeks is wel een prioriteitsvolgorde aangegeven, maar geen uitgangspunten voor de toedeling van de hoeveelheid water aan verschillende categorieën gebruikers. Het mag volgens de gemeente niet zo zijn dat één categorie onbeperkt water mag gebruiken, terwijl dit water bij een lagere categorie een nuttiger functie kan vervullen.

2b *Reactie Gedeputeerde Staten*

Reactie op de twee kanttekeningen:

- a. Bij het opstellen van de verdringingsreeks is uitgegaan van de belangenafweging tussen en prioritering van de waterbehoeften ten tijde van een watertekort met het oog op de beperking van maatschappelijke schade. De maatschappelijke schade omvat economische schade, maar ook schade aan niet in geld uit te drukken belangen.
In dat licht gezien zijn wij van mening dat het belang van akkerbouw, beroepsscheepvaart en stedelijk water van een hogere orde is dan het belang van sportgrasvelden. Dit omdat bij de eerst genoemden zowel economische, individuele bedrijfsbelangen als maatschappelijke belangen in het geding zijn.
Omdat het toepassen van de verdringingsreeks altijd maatwerk is, kan op het moment dat met zeer weinig water grote schade in een lagere categorie kan worden voorkomen daartoe besloten worden.
- b. De gemeente stelt terecht dat de rangorde gebaseerd is op de te verwachten schade als gevolg van het optreden van het watertekort. Het is niet mogelijk om vooraf te bepalen welke categorie hoeveel water nodig heeft. In tijden van watertekort wordt op dat moment per categorie bepaald hoeveel water nodig is om schade te voorkomen en wordt vervolgens de rangorde van de verdringingsreeks toegepast. Daarmee wordt bereikt dat het water toebedeeld wordt aan de meest “nuttige” categorieën. Ook hier geldt dat de verdringingsreeks met maatwerk zal worden toegepast.

2c *Consequenties voor wijzigingsbesluiten van de verordeningen*

De zienswijze geeft geen aanleiding om de tekst van de ontwerp-wijzigingsbesluit te wijzigen.